

A MI SZINHÁZUNK

IFJÚSÁGI SZINDARABOK GYŰJTEMÉNYE.

16. szám

IZGALMAS KALAND

Bohózat 1 felvonásban.

OLASZBÓL FORDÍTOTTA:
BABIRÁK GYULA

DON BOSCO SZALÉZI MŰVEI, RÁKOSPALOTA.

A MI SZÍNHÁZUNK

Ifjúsági szindarabok gyűjteménye.

1. PÁRBAJ — Misztikus dráma egy felvonásban — 3 férfi szereplő — Ára 80 fill.
2. A PÓRULJÁRT KÍSÉRTET — Vigjáték egy felvonásban — férfi szereplő — Ára 80 fill.
3. A JANGCEKIANG PARTJAIN — Kínai missziós dráma három felvonásban — 12 férfi szereplő — Ára 1 P 20 fill.
4. A LIBA — Énekes vigjáték két felvonásban — 14 férfi szereplő — Ára 1 P
5. EZERNYOLCSÁZHETVENEGYBEN — Francia dráma egy felvonásban — 8 férfi szereplő — Ára 80 fill.
6. BÍRÓ ELŐTT — Énekes vigjáték egy felvonásban — 5 férfi szereplő — Ára 80 fill.
7. A SZERETET CSODÁJA — Római dráma öt felvonásban — 16 férfi szereplő — Ára 1 P 20 fill.
8. A HŰSÉGES SZOLGA — Vallásos színmű négy képben — Írta: D' Auxerre Leó, fordította: Hauber Aladár — 18 férfi szereplő — Ára 1 P 20 fill.
9. HORKOLÁS A JELSZÓ — Bohózat egy felvonásban — 4 férfi szereplő — Ára 80 fill.
10. A ZSEBTOLVAJ — Jelenkori dráma három felvonásban 9 férfi szereplő — Ára 1 P
11. NAGYASSZONYUNK — Történelmi dráma (1686, Buda ostroma) három felvonásban — Írta: Ajtai-Ackermann Kálmán — 10 férfi szereplő — Ára 1 P
12. MIHÁLY BÁCSI A DOKTORNÁL — Vig jelenet — Írta: Ruzsinszky Irén — 2 férfi szereplő — Ára 80 fill.
13. A VALLATÁS — Színmű egy felvonásban. Írta: Ruzsinszky Irén — 6 férfi szereplő — Ára 80 fill.

I
Z
G
A
L
M
A
S

K
A
L
A
N
D

BOHÓZAT 1 FELVONÁSBAN

A MI SZÍNHÁZUNK

IFJÚSÁGI SZÍNDARABOK GYŰJTEMÉNYE.

—
Tizenhatodik füzet

IZGALMAS KALAND

SZALÉZI MŰVEK KIADÁSA

IZGALMAS KALAND

BOHÓZAT 1 FELVONÁSBAN

DON BOSCO NYOMDA RÁKOSPALOTA

S Z E M É L Y E K :

WALTON amerikai utazók
ROBERTSON
lovag PELLEGRINI, tébolyda igazgató
Dr. SOMAROLI, csodadoktor
KREUSER, utazó
MOMGOLFIER, katonatiszt
STELLA, operaénekes
MARABOTT, majom
FAUSZTIN, pincér

} fürdővendégek

TÖRTÉNIK:

Viareggióban, „Italia“ szállodában.

IDŐ: jelenkor.

ELSŐ FELVONÁS.

Szín: (A szálloda szalónja).

1. J E L E N E T

(ROBERTSON, WALTON, FAUSTIN)

ROBERTSON. — Elvégre is még korántsem jutottunk utazásunk végéhez; . . . mielőtt New-Yorkban partra szállnánk, akadhat még valami izgató!

WALTON. — Ugyan! . . . Nincs hátra egyéb, mint a tengeri átkelés. Mi érdekes fordulhat elő a tengeren! Legfeljebb egy vihar; . . . régi megsanyargatott élmények ezek már, melyek meg sem érdemlik, hogy naplónkba bejegyezzük.

ROBERTSON. — Ah értem! Te valami újfajta kalandot szerettél volna átélni, ugye?

WALTON. — Persze! Itália a lovagok vadregényes hazája; azt hittem, hogy majd tele lesz szebbnél-szebb meglepetésekkel . . . De íme, végig utazunk száraz hangulatban úgy Olaszországon, mint Spanyolországon anélkül, hogy valami kis tréfa előadja magát . . . ezt már mégsem hittem volna . . . Jobb is lett volna ki sem mozdulnom Baltimóréból! . . .

ROBERTSON. — Teljesen igazat adok neked Walton . . .
Ne lett volna az a kis tréfa egyéb, mint egy
élet-halálra menő küzdelem valami útonállóval
szemben! . . .

WALTON. — Bejártuk Kalábriát, egy brigante sem
mutatkozott.

ROBERTSON. — Valami tűzvészből való ügyes-bajos
menekülés is elég lett volna.

WALTON. — Esetleg börtönbe csukhattak volna
valamiféle gyanú miatt.

ROBERTSON. — Természetesen az amerikai konzu-
lokhoz folyamodtunk volna abban az esetben; . . .
milyen érdekes lap lehetett volna az utazásunk
történetében! . . .

WALTON. — Azt nem bántam volna, ha valamelyik
vonatunk valami örvénybe zuhan bele . . .

ROBERTSON. — Avagy, ha életünk kockáztatásával
kellett volna megmentenünk valakit a veszedelemből.

WALTON. — De így! . . . Nápolyba megyünk és a
Vezuv csöndes; Sziciliába érünk, . . . ott is az Etna
alighogy pipál, füstölög egy kicsit.

ROBERTSON. — Én szerettem volna egy éjet egy
lakatlan várkastélyban tölteni és hallgatni az ott
legyilkolt áldozatok sóhajtásait; avagy végig nézni
a haramiáknak egy ott tartott éjjeli gyülekezetét . . .

WALTON. — Az sem lett volna kedvem ellen, ha
egy rengetegben eltévedünk, s ott a fenevadakkal
való viaskodás után egy remete barlangjában
lelünk oltalmat . . .

ROBERTSON. — A Teverone vízése énreám egy

cseppet sem volt benyomással. Micsoda az a mi Niagaránkhoz képest?!

WALTON. — Én a „Kék barlang” láttára maradtam érzéketlen.

ROBERTSON. — A Mont-Blancon meg, amit pedig mindenki oly életveszélyesnek hirdet, ahol annyi angol és amerikai pusztult már el a hidegtől, a hógörgetegektől eltemetve, vagy örvénybe szédülve — nekünk még csak a lábunk sem csusszant meg. . . . Walton, és nekünk így kelljen hazatérnünk? . . .

WALTON. — Igaz is! . . . Mit szólnak majd Baltimórében, ha megtudják, hogy semmi különös sem történt velünk? . . .

ROBERTSON. — Mérgező vagyok, mondhatom!

WALTON. — Én meg nem tudok hová lenni a szégyentől.

ROBERTSON. — Ne kezdjük újra az utazást? . . . Talán találhatnánk még valami izgatót!

WALTON. — Sohse kezdjük azt újból! Olaszország igen ellenszenves lett már énelöttem hétköznapiaságával. Legjobb lesz, ha hazamegyünk szépen Amerikába, s aztán jól lebecsüljük ezt a jelentéktelen országocskát honfitársaink előtt.

ROBERTSON. — Úgy van, ez kell! — Akkor még ma este indulunk! (*csomagolni kezd*).

WALTON. — Ne olyan gyorsan, Robertson; előbb még szeretném magam kialudni, fáradt vagyok. Hanem holnap, alighogy a nap kibujik, azonnal kocsiba fogatunk.

ROBERTSON. — Innét Livornóig rövid az út . . .

WALTON. — Hajóra ülünk és . . . Isten áldjon, gyönyörű Itália!

ROBERTSON. — Walton, vacsorázunk még máma?

WALTON. — Mindenesetre! — *(Fausztinhoz)* Pincér! Szoktak Olaszországban vacsorázni, mielőtt lefeküdnének?

FAUSZTIN *(aki egész eddig mindent hallott és megfigyelt a beszédből, mialatt a szobát hozta rendbe)*. — Igenis, Uraim! Méltóztassanak befáradni a földszintre, az asztal már készen várja.

ROBERTSON. — Gyere Walton *(mindkettő el)*.

FAUSZTIN. — Nohát, ezek az amerikaiak csakugyan bolondok. Hát lehet már ennél furcsábbat is mondani? . . . Panaszkodnak azért, hogy nem törték ki a nyakukat s hogy épségben maradt a fejük . . . A hóbortosok! . . . Hát olyan sokba került volna ennek a boldogságnak a megszerzése? . . . Ha még sokáig folytatják, bizony még csinálók valamit, amit aztán ítéletnapig megemlegetnek! . . . Nézze meg az ember! . . . Ezek most elégedetlenül hagyják el Olaszországot, mert semmi bajuk nem történt benne. Bezzeg, történt volna csak óhajtásuk szerint: tudom, azzal hallgatnának otthon! *(távozni készül)*.

2. J E L E N E T

(Előbbi és lovag PELLEGRINI)

PELLEGRINI. — Vannak-e hírek Fausztin?

FAUSZTIN. — Az újságokat kicsit megkésve hozták; tessék itt vannak, lovag úr.

PELLEGRINI (*lapozva az újságokat*). — Nos, érkeztek új vendégek?

FAUSZTIN. — De még milyenek! Két amerikai Baltimóréből.

PELLEGRINI. — Amerikaiak? Teringettét! . . . és fürdőzni jöttek ide?

FAUSZTIN. — Nem, csak átutazóban vannak. Alig egy órája, hogy érkeztek, s úgy látszik, hogy csak meghálni akarnak itt, aztán mindjárt továbbutazni.

PELLEGRINI. — Hogyne! . . . *Viareggióba* nem szoktak csak aludni járni . . . biztosan meg akarnak ismerkedni a fürdő közönséggel is, hátha találnak közöttük jóbarátra . . .

FAUSZTIN. — Dehogy kérem, szó sincs róla! Tessék elhinni, soha életemben eredetibb embereket nem láttam.

PELLEGRINI. — Eredetiek, tehát akkor igazi amerikaiak!

3. J E L E N E T

(*Előbbiek, STELLA*)

STELLA. — Igaz, hogy két amerikai érkezett?

PELLEGRINI. — Még pedig — miként Fausztin mondja — remek példányok!

STELLA. — Akkor hát mulatunk rajtuk, Istók uccse!

FAUSZTIN. — Lassabban. Uriam, ők nem szándékoznak itt maradni.

STELLA. — Nem! . . . Tehát majd itt tartjuk őket erőszakkal! . . . majd azt mondjuk nekik, hogy a

fürdővendégek nagyon óhajtanának velük ismeret-
séget kötni, velük társalogni . . . Ki kell őket
használni, mulatni rajtuk!

4. J E L E N E T

(*Előbbiek, MONGÓLFIER*)

MONGÓLFIER. — . . . Kicsodán mulatni?

PELLEGRINI. — Két amerikai.

STELLA. — Két önfeljün.

MONGÓLFIER. — Itt vannak?

PELLEGRINI. — Alig egy órája érkeztek meg . . .

Valóban nem hiányzott az idén más, mint ez a
két amerikai.

MONGÓLFIER. — Itt vannak már Damiron és Kreuser?

PELLEGRINI. — Itt van Stella úr is.

STELLA. — No csak tartsa meg a bókot lovag úr
magának . . . De igaz, csináltak már valami döreséget?

FAUSZTIN. — Képzeljék csak uraim! Ők az imént
itt voltak; én tettem magamat, mintha semmit
sem hallanék: és ők, uramfia, elkezdenek panasz-
kodni, hogy egész Olaszországot beutazva, még
csak egyetlen szerencsétlenség sem érte őket! . . .

STELLA. — Micsoda? Talán rosszul értetted őket?

FAUSZTIN. — Nagyon is jól értettem mindent!

PELLEGRINI. — Képesek ők ilyenre! Tudod, Stella,
a legtöbb amerikai kalandokra vadászik, notesszal
a kezében. Szívesen kockáztatják a bőrüket is,
csak hogy feljegyezhesenek valami érdekes kalandot.

FAUSZTIN. — Ez az! Éppen így van! Szerettek volna
lebukni a Mont Blank tetejéről . . .

STELLA. — Furcsa.

FAUSZTIN. — . . . vagy belepottyanni a Vezuv kráter-jébe.

MONGOLFIER. — Ez igazán kedves!

FAUSZTIN. — Zsiványokkal akartak volna találkozni.

STELLA. — Oh, a bolondok.

FAUSZTIN. — És el akarnak menni minden áron innét, mert semmi ilyesmi velük nem történt.

MONGOLFIER. — Lehetséges?

STELLA. — Hát amerikaiak a legteljesebb mértékben!

PELLEGRINI. — De vétek mégis, hogy elégedetlenül mennek el innen.

STELLA. — Hát a kedvüket kell keresni nekik!

MONGOLFIER. — Agyon üssük őket?

STELLA. — Az éppen nem szükséges . . . elég lenne, ha . . . ejnye na, mit is (*gondolkozik*).

MONGOLFIER. — Úgy van, kell, hogy elégedetten utazzanak el.

PELLEGRINI. — No, hiszen jó kezekbe kerültek!

STELLA. — Rajtunk a sor, hogy megtanítsuk őket, hogy Olaszország nem az az ország, hol nincsenek kalandok.

MONGOLFIER. — De hogyan? . . . Mit is tegyünk?

PELLEGRINI. — Oh, azt csak bizzátok rám (*gondolkozva*).

STELLA. — Találtál valamit?

PELLEGRINI. — De még minőt! . . . Mondjátok csak igaz-e vagy nem, hogy ezek kötözni való bolondok?

MONGOLFIER. — Nos, nos? . . .

STELLA. — Halljuk hát szaporán!

PELLEGRINI. — Nos, hát mi úgy fogunk velük bánni,
mint bolondokkal.

MONGOLFIER. — Hogy érted ezt?

STELLA. — Magyarázd ki magad jobban, lovag úr!

5. J E L E N E T

(*Előbbiek, MARABOTT, KREUSER*)

MARABOTT. — Játszunk ma este, hékások?

KREUSER. — Mi a manót csináltok? No várjatok csak!

STELLA. — Pszt. Csend legyen! Másféle játék készül
ma estére! . . .

PELLEGRINI. — Pompás; most már jól van! Hall-
játok ti is Marabott és Kreuser . . . Itt vagyunk
mindnyájan?

MONGOLFIER. — Somaroli hiányzik még.

MARABOTT. — Lenn van. Bennünket vár.

PELLEGRINI. — Nem baj; majd közöljük vele is a
dolgot. Most azonban figyeljeteK ide! Mi itt —
ügyebár — fürdővendégek vagyunk?

STELLA. — Jobban mondva: dévaj banda . . .

PELLEGRINI. — Az most nem számít; mindenki tudja,
hogy az ember azért jár fürdőre, hogy mulasson.
A betegséget csak ürügyül hozzuk fel. Most azért
mulatni fogunk ezen a két amerikain.

KREUSER. — Amerikaiak is vannak itten?

MARABOTT. — Ah, az a kettő, aki ott lenn eszik?

Majd a tányért nyelik el, úgy habzsolnak!

PELLEGRINI. — Megbolondultak a szegények; ki kell
öket józanítanunk. Tudjátok-e, hogy valamikor itt
volt a közelben a flórenci származású Bonifác

doktornak a tébolydája? Ő pedig gyakran küldé betegjeit Viareggióba, hogy itt zuhanyt kapjanak a fejükre . . . a hideg víz pedig az agyvelőre úgy hathatott, mint a jég a parázsra . . .

MONGOLFIER. — Határozzunk hát valamit . . .

PELLEGRINI. — El kell velük hitetni, hogy ebbe a szállodába érve házsámot tévesztettek.

STELLA. — Miképen?

KREUSER. — Én semmit sem értek belőle.

MONGOLFIER. — Én még kevesebbet!

FAUSZTIN — Uraim, itt jönnek a lépcsőn és erre tartanak

MONGOLFIER. — Mindenki csendben legyen.

PELLEGRINI. — Jól van, el mondok mindent, de most vonuljatok vissza . . . Hanem el ne áruljátok magatokat! Fogadjatok szót nekem mindenben . . . akkor kóstoltatunk velük egy olyan kalandot, ami ellen nem lesz panaszuk, tudom!

STELLA. — Erre, erre! *(egy, a lépcsővel szemközti ajtóra mutat).*

PELLEGRINI. — Igen, úgy! . . . párologjunk el, nehogy gyanúra adjunk alkalmat . . . Menjetek a billiárd terem melletti szobába.

MONGOLFIER, STELLA, MARABOTT, KREUSER.
(különböző ajtókon át távoznak).

PELLEGRINI. — A többivel ne törődj! Tedd majd azt, amit neked mondok. Mindenekfölött ajánlok hidegvért és komolyságot, értetted? Engem „Igazgató úrnak“ fogsz szólítani . . . de jól vigyázz! Ime, már itt is vannak!

6. J E L E N E T

(*Előbbiek, ROBERTSON, WALTON*)

ROBETSON. — Oh jajj . . . Milyen fáradt vagyok!

Pincér, vezess gyorsan a szobánkba! . . .

WALTON. — Hamar, hamar az ágyba, aztán el innen a szép Olaszországból, el örökre! . . .

ROBERTSON. — Mit csinálsz te pincér! Merre vannak a szobák?

FAUSZTIN. — Igenis, kérem; . . . keresem a kulcsokat . . . (*zavart színelve*).

ROBERTSON. — Micsoda dolog . . . nincsenek a kulcsok?

FAUSZTIN (*zavarodottan*). — De igen, kérem, . . . meglesznek azonnal . . . Igazgató úr kérem . . .

PELLEGRINI (*az amerikaiak felé közeledik fontos ábrázattal, kezében hozva egy hatalmas jegyzőkönyvet*). — Bocsánat egy pillanatra! . . . Szíveskedjenek helyet foglalni! . . . (*széket tol feléjük*).

ROBERTSON. — Nekünk nincs most időnk.

PELLEGRINI. — Kérem, ez egy pusztá formáság, aminek azonban okvetetlenül meg kell történnie; tessék helyet foglalni! . . . Ön ide (*Robertson-hoz*) . . . Ön pedig ide (*Walton-hoz*).

ROBERTSON. — Miért bosszant minket?

WALTON. — Mit akar tőlünk?

PELLEGRINI. — Kérem, csak ne egyszerre; egymásután végezzünk! . . . Én ide jövök a középre — így ni . . . (*leteszi a könyvet az asztalra*).

ROBERTSON. — Ön a szálló tulajdonos?

PELLEGRINI. — Olyasféle? . . . de kérem, ne zavarodjanak meg, hanem feleljenek szépen a kérdéseimre, mert ha nem . . . azért mégis csak kell felelniök . . . de így soká tart a dolog.

WALTON. — Én nem értem . . .

PELLEGRINI (*Walton-hoz*). — A neve? . . .

WALTON. — Walton Patrik.

PELLEGRINI. — Szülőföldje? (*ír*).

WALTON. — Baltimóre.

PELLEGRINI. — Hány éves?

WALTON. — 39.

PELLEGRINI. — Nagyon jó. És Ön (*Robertsonhoz*).

ROBERTSON — John Robertson Baltimóréből.

PELLEGRINI. — Hány éves?

ROBERTSON. — 42.

PELLEGRINI (*miután mindezeket bejegyezte, egy kevés ideig figyelmesen vizsgálja őket*). — Mindig egészségesek voltak Önök? Nem szenvedtek soha agyhártyagyulladásban?

ROBERTSON. — És aztán?

WALTON. — Érdekli ez Önt?

PELLEGRINI. — Csak szaporán, kérem és őszintén!

WALTON. — Én sohasem voltam beteg.

ROBERTSON. — Én meg még doktort sem láttam életemben.

PELLEGRINI (*Waltonhoz*). — Vannak vérömlései?

WALTON. — Nincsenek.

PELLEGRINI. — Nem érez néha fejszúrást, . . . szédülést . . . vértorlódást? . . .

WALTON. — Nem.

PELLEGRINI. — Nem végez kimerítő munkát, melyek túlságosan igénybe veszik az elmét?

WALTON. — Én utazom folyton.

PELLEGRINI. — Nincsenek kitéve néha erős napsütésnek?

WALTON. — Oh, én mindig viszek magammal napernyőt és legyezőt.

PELLEGRINI. — Nem rémült meg valamikor valamitől?

WALTON. — Az amerikaiak nem félnek semmitől.

PELLEGRINI. — Voltak-e már nem-szeretem napjai? értem: bajai?

WALTON. — Nekem nincs semmiféle bajom.

PELLEGRINI. — Most pedig Önön a sor, Robertson úr! Feleljen ugyanezekre a kérdésekre. — Előfordulnak Önnél vérömlések?

ROBERTSON. — Mondja hát uram, kicsoda Ön? — mit akar velünk? — mire valók ezek a kérdések?

PELLEGRINI. — Általános rendszabályok ezek, melyeket a reám bízottakkal szemben be kell tartanom . . . Beláthatja, hogy ezek az adatok szükségesek nekem a diagnózis megállapításánál.

ROBERTSON. — Diagnózis?

WALTON. — Mi Önre lettünk bízva? Hiszen nem is ismerjük Önt.

PELLEGRINI. — Az nem tesz semmit! Nekem sem volt eddig szerencsém Önöket ismerni, de miután a sors kezeim közé hozta, akarom, hogy jó barátságban legyünk már az első estétől kezdve . . . Engedelmet! . . . szükséges, hogy itt megtapintsam. *(kezeit Robertson halántékához érintve)*. Itt a mi titkunk! . . .

ROBERTSON. — Ne nyuljon hozzám!

PELLEGRINI. — Na, na! csak nyugodtan, Robertson úr! . . . 120 érverés percenként . . . és most ön, Walton úr! (*halántékát érintve*).

WALTON. — De mondja, mit csinál?

PELLEGRINI. — Nem vette észre? . . . Megtapintottam. Nem okoztam én semmi bajt . . . Ajjaj . . . itt sem vagyunk messze a 120-tól! A dolog egy kicsit komoly; no de a viareggiói fürdő csodákat művel. Aztán meg, aki önöket hozzám irányította, az nagyon jól ismeri a világhírű Lovag Pellegrinit.

WALTON. — Talán összetéveszt bennünket valakivel? . . .

ROBERTSON. — Én egyáltalán nem értek a dologból semmit . . . Miféle ügyről van szó?

PELLEGRINI. — Semmi, semmi . . . csak maradjanak nyugodtan.

ROBERTSON. — Mi nem azért jöttünk ide, hogy fürdőzzünk.

PELLEGRINI. — Pedig kell, hogy alá vessék magukat.

ROBERTSON. — Hogy-hogy? Hát nem tehetjük mi azt, ami nekünk tetszik?

PELLEGRINI. — Uraim legyenek teljes bizalommal az intézet vezetője iránt; mert ha egyszer nem akarnak tőle függni, akkor nem érünk el semmi eredményt . . .

ROBERTSON. — De bocsánat, hát ez egy intézet?!

WALTON. — Hát nem az „Itália szállodában“ vagyunk mi?

PELLEGRINI. — Igen . . . igen . . . intézet, szálloda . . . mindaz, aminek csak akarják . . . Annyi azonban igaz, hogy itt az élet mindenféle kényelmét érez-

hetik; sőt nekem külön gondom lesz rá, hogy itt-tartózkodásuk ideje alatt a lehető legelőzékenyebben legyenek kiszolgálva: megfelelőleg az ajánlásnak, melyet az Önök ügyében kaptam, — mi több, szigorú rendeletet adok, hogy a többi szerencsétlenek minden zaklatásától mentek legyenek.

ROBERTSON. — Csak nem valami kórház ez itten!

WALTON. — Kórházba jutottunk volna?!

PELLEGRINI. — Megmondom világosabban: ez egy gyógyintézet azok részére, akik nincsenek teljesen észnél.

ROBERTSON (*nevetve talpra ugrik*). — Akkor bocsánat; mi eltévesztettük . . . nem ez az a hely, ahol le kellett volna szállnunk!

WALTON. — Úgy! . . . hát becsaptak bennünket! . . .

PELLEGRINI (*feltartóztatja őket*). — Nem, Uraim . . . nem, nem! Biztosítom, hogy nagyon jó helyen szállottak le és nem csapták be magukat. Meglehet, hogy valami jóbarátjuk akarta Önök előtt eltitkolni a valódi címet, hogy ne okozzon Önöknek túl nagy felháborodást.

WALTON. — De bocsánatot kérünk, mi nem vagyunk megtévelyodva.

PELLEGRINI. — Hogy mondhat ilyet? Tévelyodottak . . . azok nem, hanem . . . csak úgy . . . egy kicsit mégis . . . Na de a levegő tudja kitünő, az ellátás a legfinomabb és az én kúrám . . .

ROBERTSON. — Nem, nem! . . . Az már mégsem járja, hogy maga bennünket bolondoknak tart! Kereken kijelentem, hogy maga nagyon téved.

PELLEGRINI. — Eh, mit!... Régi mese! — Ha azokra hallgatnánk, akik e házba belépnek, akkor egy bolond sem lenne itt.

WALTON (*felháborodással*). — Ez, kérem, sértés, és ha Ön még tovább folytatja...

PELLEGRINI. — Csak ne olyan hangosan!...

ROBERTSON. — Ha maga nem hisz a mi szavunknak...

PELLEGRINI. — Én elsősorban a livornói amerikai konzulnak hiszek.

WALTON. — Micsoda?!... Amerikai konzul?!...

PELLEGRINI. — Igen kedvezően írt Önökről...

ROBERTSON. — Téved.

PELLEGRINI. — ... és ajánlotta, hogy gondosan és odaadóan ápoljam Önöket.

WALTON. — Ön hazudik.

PELLEGRINI. — Azonnal hozom a levelet, melyből meggyőződhetnek, hogy nem hazudtam.

ROBERTSON. — Gyerünk innen minél előbb! (*távozni készül*).

PELLEGRINI (*feltartóztatja*). — Megálljanak!... ne szegüljenek ellen... Tudják meg, hogy a gyógyintézetnek sok szolgálja áll rendelkezésére.

WALTON. — Nekünk semmi keresni valónk sincs itt.

PELLEGRINI. — Maradjanak veszteg ebben a teremben míg visszatérek: én megyek s elhozom a konzul levelét... De az égre kérem, ne ingereljék föl magukat!... Fő a tiszta elme és bizalom a direktorban (*el*).

ROBERTSON (*egy kevés tépelődés után*). — Walton, mi van velünk?... Ki ez és minek tart bennünket?...

WALTON. — Megáll az eszem . . . és nem tudok magamhoz jönni a csodálkozástól. Az épületre világos szavakkal van írva: „HOTEL ITALIA”. . . mindketten láttuk és olvastuk; . . . a személyek, kikkel találkoztunk a szalónban, egy cseppet sem látszottak örülteknek . . . A háznak is egész más a külseje, mint egy tébolydának . . .

ROBERTSON. — Annyira elnéztük volna magunkat? . . .
Avagy valaki tréfát akar velünk üzni?

WALTON (*Fausztinhoz*). — Inas! — Milyen épület ez itten?

FAUSZTIN. — Melyik?

WALTON. — Ez, amelyikben vagyunk.

FAUSZTIN. — Ez érdekes! . . . Hát még nem tetszettek észrevenni?

ROBERTSON. — Micsoda, hát, . . . na?! . . .

FAUSZTIN. — Ez kérem, lovag Pellegrini úr gyógyintézete.

WALTON. — Ördög és pokol! . . . Hát akkor csakugyan becsapódtunk?

ROBERTSON. — És kik azok, akiket itten gyógykezelnek?

FAUSZTIN. — Ej, uram! . . . hát olyanok, akiknek elment az eszük.

WALTON. — Hát csakugyan a bolondok tanyája ez a ház?

FAUSZTIN. — Természetesen . . . egytől-egyig szegény örültek lakják.

ROBERTSON. — Na, Walton nekem úntig elég. Utazunk innét nyomban! Inas, hozd gyorsan a bőröndjeinket!

FAUSZTIN. — Teringettét! Most este ebben a sötétben hova akarnak menni?

WALTON. — Várj egy kicsit Robertson: én akarom látni annak a konzulnak a levelét, itt félreértés van, az biztos. Nyitjára kell jönnöm a dolognak, meg akarom tudni, honnan ered ez a kellemetlenség.

7. J E L E N E T

(Előbbiek, SOMAROLI)

SOMAROLI (*frakkban, fehér bozontos hajú parókában, könnyed, lenge lépésekkel jár*). — Hol van az a két bolond Amerikai! . . . Ah, ti vagytok! . . . Mit csinálsz itt ápoló, ezzel a két örülttel? (*fellobbanó haraggal*) Takarodj ki innét azzonnal, és be ne tedd ide a lábadat! Hagyj engem velük egyedül. El innen gyorsan, hallottad? . . . (*hevesen*).

FAUSZTIN. — Itt hagyom őket az Ön kezében — (*el*).

WALTON. — Hogyan? . . . Ön is?

ROBERTSON. — Micsoda sérelmek ezek? Tisztelje az amerikaiakat.

SOMAROLI. — Tiszteljenek maguk engem és ne kiabáljanak annyira az én jelenlétemben! Tudják meg, hogy én vagyok ennek az elmeegógyintézetnek az igazgatója (*nyomatékkal*).

ROBERTSON. — És hány igazgatója van ennek az átkozott intézetnek.

SOMAROLI. — Hány?! . . . Hát kit akarna, hogy rendet tartson az örültek között, ha nem egy

bölcs fő, egy ember, aki sokat tanult és aki helyes tudatában van emberbaráti hivatásának?! . . .

WALTON. — Pedig az az úr is, aki az imént volt itt . . .

SOMAROLI. — Ha, ha . . . *(nevetve)* . . . az csak egy szegény örült, aki a fejébe vette azt a rögeszmét, hogy ő a gyógyintézet igazgatója s nem veszi észre, hogy téved. Én persze hagyom őt, és kezelem belátásom szerint . . . Szegényke, okosnak akar látszani, de hisz ez természetes, mert higgyék el uraim, hogy egyetlen bolond sem ismeri el, hogy bolond! Néha még nekem is azt mondják: bolond, — de ez csak aljas irígység. A végeredményben én vagyok az, aki kigyógyítom őket nyavalyájukból, — mert akit egyszer én elbocsájtok, az többet ide vissza nem tér!

ROBERTSON. — Az ördögbe! —

WALTON. — Robertson, tudod te miről van itten szó?

SOMAROLI. — Akkor tehát önök örültek?

ROBERTSON. — Bocsánat, mi félreértés miatt kerültünk ide . . .

SOMAROLI *(szavába vág)*. — Csend! . . . Egy szót sem! . . . Ne beszéljünk a félreértésről; . . . értsük meg egymást egyszersmindkorra: itt nem szabad soha szóba hozni a félreértést.

ROBERTSON. — Hát akkor tréfa, de éretlen tréfa, mondhatom . . .

SOMAROLI. — Tréfa? . . . Mit mondott? . . . Tréfa? . . . Nem, én nem akarok hallani sem félreértésről, sem tréfáról . . . Értsék meg végre jól a dolgot . . . Én is voltam ám Amerikában! Argentína

köztársaságban nyertem doktori oklevelet . . . Engem soha senki sem fog kényszeríteni soha, de soha, hogy erőszakos eszközöket alkalmazzak, mert ez ellenkezik az én természetemmel! (*ideges felingerültséggel*).

WALTON. — De hiszen ön mindent összehadar értelem nélkül . . .

SOMAROLI (*lecsillapodva, csendesen folytatja*). — Oh. Ön nem tudja, hogy mialatt beszélek, betegeimen diagnózist végzek? . . . Nem tudja, hogy én már eltaláltam tövéről hegyére az Önök betegségét, megismertem az összes tüneteket, és — higyjék el — egész kis művet írhatnék az Önök agybetegségéről.

ROBERTSON. — Oh persze! Mi agyvelő dolgában nem panaszkodhatunk!

SOMAROLI. — Nekem, de nekem mondják ezt? . . . Nekem, aki mint valami könnyű folyadék már be is hatoltam mindkettejüknek a koponyájába, . . . megfutottam velejük tekervényeit, sőt agyuk minden redőjébe bejutottam . . . (*lábújhegyre emelkedik, kiterjeszti karjait, megnyúlik és hajlong könnyedséggel, mintha valami lenge szellő mozgatná . . .*) Íme most vagyok az agyhártyánál . . . most a homlok tekervényben vagyok . . . hallga! . . . Ah, ha most látnának; átlátszó vagyok, mint a kristály . . . könnyű, mint a füst . . . és mint az árnyék oly tűnékeny; . . . és hogy ilyen eredményt tudtam elérni, megszenesítettem magamat egy vegyiszer segélyével, amely eleddik még magamnak is titok . . .

WALTON. — És Ön volna a legtudósabb az egész gyógyintézetben ?

ROBERTSON. — Valóban kezdek meggyőződni arról, hogy mi tényleg bolondok közé keveredtünk.

SOMAROLI (*ideges mozdulatokat tesz, mintha a beszéd zavarná őt vizsgálásában*). — De könyörgöm maradjanak csendben, mert különben elrontják az én diagnózisomat! Pedig ettől függ a kúrának minden sikere . . . Keressenek nekem egy másik ilyen doktort, aki légneművé tudja tenni magát . . . aki behatol a bőrszövet legrejtettebb járataiba és ideggé tudjon lenni az ideggel, vér a vérrel és keringeni tudjon fölülről lefelé a véredények minden finomabb elágazásában . . . hogy meg ne álljon, hacsak nem a körmök szarúnemű állománya előtt . . . (*kezét megtekinti, majd hátradugja, mintha félne a saját körmeitől*) . . . itt megszűnik az én tudományom . . . tisztelem a körmöket, habár egy kicsit félek is tőlük.

ROBERTSON. — És nekünk végig kell élveznünk ma este ezt a mulatságot?

SOMAROLI. — Tudja mit mondott nekem III. Napóleon udvari orvosa, mikor fejemre tette a babékoszorút? Azt mondta „Ön a XIX. század csodája; mi tanulunk-tanulunk, hogy megtudjuk különböztetni a májbajt a tüdőbajtól . . . és ön e legkomplicáltabb betegségeket pusztán nézésével gyógyítja meg!“

WALTON. — Nagyon szép! Folytassa csak hát az Ön diagnózisát, mi pedig odább állunk . . . (*indul*).

8. J E L E N E T

(Előbbiek STELLA).

STELLA (*mielőtt belép, a hanglétrát énekli*). — Van-e jó hangjuk? jó fülük? . . . Mert ha nincs, akkor minden hiába . . . úgy ám . . . akkor minden hiába! . . . Mindenekelőtt azonban jótüdőre (*erős hangon*) van szükség . . .

SOMAROLI (*Stellához*). — Maga hallgasson most és ne zavarja az én működésemet . . .

STELLA. — Miféle működést? . . . Eh, ne adjanak rá, Uraim! . . . Szegényke . . . (*kezeivel jelzi, hogy megzavarodott*).

ROBERTSON. — Igen, igen! igaza van! — És Ön kicsoda, — mondja!? Talán Ön is alkalmatlankodni jött?

STELLA. — Csodálkozom ezen a kérdésen: hiszen első tekintetre láthatták, hogy én is olyan emberfia vagyok, mint a többi.

WALTON. — Vezem észre! .

STELLA. — Ahá, Ön is észreveszi! Elismerem, Önnek jó szeme van! De most mutassa meg, hogy van-e jó hallása is? (*hatalmas hangon egy opera részt énekel Walton fülébe*).

SOMAROLI. — Nézzék el neki uraim, hisz bolond a szegény! . . . Én vettem őt fel az intézetembe és most kezelése alatt szépen javul.

ROBERTSON. — No, mi ugyan szép társaságba keveredtünk,

STELLA. — . . . És — hallják csak, kérem; ez még a

legszebb — Somaroli uram azt állítja, hogy bolondok házába van, ... azért, mert ő bolond... pedig közveszélyes bolond, akit láncra kéne verni... azért hát ne is higgyenek neki semmit. A valóságban pedig csak én vagyok az, ki csupa részvétekből gondjaimba vettem.

WALTON. — Dehát Ön szerint mi ez a ház voltaképpen?

STELLA. — Hogy micsoda?!... Hát nem is tudják?...

Ez a világ legeslegelső zenekonzervatóriuma, én pedig az igazgatója vagyok. Befektettem annyi pénzt... de annyit, amennyit egy pénzverde 12 év alatt sem tud előállítani. Hanem most aztán boldog vagyok, mert vannak derék növendékeim, akik énekelnek torkuk szakadtából éjjel-nappal... Halljátok?... Csend!... ez a „Norma“ nevezetű dalárda... Micsoda angyali hangok, úgy-e?... Hah!... Oh, egék, micsoda erő, micsoda hatás! *(kezével ütemez mintha a zenét hallaná).*

SOMAROLI. — Látják úgye... Bevette a fejébe, hogy ez egy konzervatórium. Énekelni hall, pedig csak az én gyomrom korog.

STELLA. — Nos, mit szólnak kegyedék az olasz muzsikához? Úgy-e, hogy megéri, hogy az ember gyalog is eljöjjön azért az Egyesült-Államokból Viareggióba?

ROBERSTON. — Még mit nem!

WALTON. — Valóban szép muzsika volt.

SOMAROLI *(Stellához)*. — De ön akadályozza így éretlen fecsegéseivel az én vizsgálataimat!...

STELLA. — Ne adjanak rá kérem, hallgassanak engem *(Walton fülébe kezd énekelni)*.

SOMAROLI (*mialatt Stella énekel, Robertsont méri végig szemeivel*). — Agylágyulás . . . Az idegcsomók elsatnyulása, innét a velő elvizesedése nemcsak a koponyára terjed ki, hanem a hátgerinc velejére is . . . (*Stellához*) Maradjon veszteg, vagy elcsapom az intézetből! Zavarja az én számításaimat . . . Jöjjenek, Urak, erre az oldalra! (*félre akarja őket vonni*).

ROBERTSON. — Ejnye no, azt hiszi, hogy játékszerei vagyunk?

STELLA. — Nem úgy Uraim, a szoba innét sokkal harmónikusabb, az én hangom innét jobban érvényesül . . . (*a másik oldalra tolja őket*).

WALTON. — Vajjon meddig fog még ez a két bolond velünk játszani.

ROBERTSON. — Ittmaradásunk csak növeli a bajt! (*Walton-hoz*).

WALTON (*Robertson-hoz*). — Az én türelmem már elfogyott.

SOMAROLI. — Mondom, agylágyulásról van szó, éppen azért elengedhetetlenül szükség van egy orvosi műtetre . . .

WALTON. — És mit akarna velem!

SOMAROLI. — Kivenni az agyvelőt és megmérlegelni.

RORERTSON. — Semmi többet?!

SOMAROLI. — Csak néhány pillanat műve az egész.

STELLA (*énekel*). —

SOMAROLI. — Kérem, Uram, elég! — Látom, hogy megfizették őt, hogy énekeljen, csakhogy én ne végezhessem munkámat.

ROBERTSON. — Mi nem kívánunk egyebet, minthogy mind a ketten lecsillapodjanak.

WALTON. — És hogy menjenek már egyszer a dolgukra.

SOMAROLI. — Az én „dolgom“ az, hogy a bolond emberiség sorsát megkönnyebítem.

STELLA. — Ez a bolond sehonnani megrágalmazott engem! Nem azért énekelek, mert megfizettek!

SOMAROLI (*civakodást színelve Stellához*). — Tudja, hogy én ki vagyok? Tisztelje bennem az igazgatót:

STELLA (*Somarolihoz*). — Ismerje el az én művészetemet.

SOMAROLI. — Én Brazília uralkodójának vagyok rendes orvosa; a perzsa sah és a spanyol király tanácsadó orvosa, a francia trónörökösnek testegyenészeti orvosa, és vagyok 69 akadémia tagja . . . !

STELLA. — Én pedig New-Yorkban egy erős C-hanggal megrepesztettem a színház boltívét.

SOMAROLI. — Teli van adóssággal! . . . Az tette bolonddá.

STELLA. — Én bolond?! Orfeust magát sértette meg ezzel . . . !

SOMAROLI. — Ne beszéljen bolondokat!

STELLA. — Orfeus zenéjével csak malomköveket vonzott magához; én egész hegyeket!

SOMAROLI. — Az ám, de én meg mindent kikutattam; magának is nagyméretű agylágyulása van.

STELLA. — Vonja vissza mindjárt ezt a szót!

SOMAROLI. — Agylágyulás, agylágyulás . . . csak azért is! . . .

STELLA. — És én kihívom Önt!

SOMAROLI. — Mire?

STELLA. — Énekelni (*énekel*).

SOMAROLI. — Én pedig kihívom légneműsíteni magát . . .

Csend! (*megnyúl, karjait kitárja*). Íme, kezdődik az én légneműsítésem . . . látja, látja?! . . . Nem vagyok más mint gőz . . . levegő, mely száll . . . száll . . . száll.

WALTON. — De mit is keresünk mi itt ebben a bolondok ketrecében? (*indul*).

ROBERTSON. — Hagyjuk itt őket végre.

STELLA. — Halt, megáll! (*feltartóztatja őket*). Innen nincs kimenet! Önök most felakarnak lépni és produkálni magukat. Hogy ne! Hát azt hiszik, hogy elég volt az a kevés lecke, mit Önöknek tanítottam? . . . Önök nem fogják a lábukat betenni a New-Yorki színházba, míg tőlem megfelelő oklevelet nem kapnak.

9. J E L E N E T

(*Előbbiek PELLEGRINI*)

PELLEGRINI (*Stellához és Somarolihoz*). — Kit látok? Mit csináltok ti itten? Hát így kell megszegni a rendszabályt? Kifelé tüstént, vagy különben hívom a szolgálkat és irgalmatlanul megvesszőztetek!

STELLA és SOMAROLI (*lehorgasztott fővel, félelmet mutatva elsompolyognak*). —

PELLEGRINI. — Legyenek elnézéssel kedves Uraim! Rendeleteket adtam a szolgálknak, hogy tartsanak távol Önöktől minden alkalmatlankodót . . . és íme az ostobák ide eresztik a nyakukra ezt a két bolondot.

ROBERTSON. — No, helyesbítette már azóta felölünk a véleményét?

PELLEGRINI. — Elhoztam a Livarnóban székelő amerikai konzul levelét.

WALTON. — Igazán? — Kiváncsi vagyok tudni...

ROBETSON. — Mutassa...

PELLEGRINI. — Bocsánat, majd csak én olvasom. — „Méltóságos lovag úr! — Egy Baltimóre-i barátom nagyon a figyelmembe ajánlotta azt a két urat, névleg Walton Patrikot és John Robertson, szintén Baltimóréből. Ugyanis mindkettő elmezavarban szenved. Az egyiknek betegsége csak rögeszmékben nyilvánkozik, és a másiké azonban általános a dühöngésre hajlandó eszelősségben...

ROBERTSON. — Hogy a tüzes ördög...”

WALTON. — Álmodom ezt csak... vagy mi van velem?

PELLEGRINI (*olvás*). — ... „Az alatt az ürügy alatt, hogy Olaszországban kéjutazást tesznek, lettek a hajóra szállítva és az Ön hírneves viareggiói gyógyintézetébe irányítva. Kegyeskedjék őket a legjobban fogadni, és alkalmazni rájuk mindazon eszközöket, melyeket tapasztalata és tudománya hasznosnak ítél. — Barátom rendelkezése folytán az összes költségek fedezését én intézem. Ez ügyben tehát hozzám méltóztassék fordulni. — Előre köszönve szíveségét... stb.... stb.... Vagyok lelkes tisztelője...”

WALTON. — A név?

PELLEGRINI. — Steinfeld Ágoston.

ROBERTSON (*önérzetesen*). — Lovag Úr! Ez valóságos rejtély!...

WALTON. — Felültetés.

PELLEGRINI. — Mit tehetek én róla?

ROBERTSON. — Ön láthatja, hogy mi örültek vagyunk-e vagy sem!

WALTON. — Mi sem könnyebb, mint ezt észrevenni.

PELLEGRINI. — Eh Uraim! annyi okos ember van, aki bolondnak látszik, de viszont még több bolond tűnik fel okosnak.

ROBERTSON. — Hát Ön is a mi gúnyolóinkhoz sorakozik, hogy rajtunk mulasson?

PELLEGRINI. — Hogy mondhat már ilyet?! — De Önök is beláthatják, hogy oly sok év után a szegény örültek minden fajtája közepett az ember bizony kétkedővé válik és nincs az a furcsaság, mit lehetetlennek tartana.

WALTON. — Micsoda furcsaságról beszél?

PELLEGRINI. — Arról, hogy pl. olyan nyugodt két személynek, mint Önök, — lehetnek óráik, melyekben nem tudnak magukról semmit. Ilyenkor bizonyos letargikus lázroham vesz erőt rajtuk s mikor ezen túlestek, halvány fogalmuk sem marad az átszenvedett önkívületi állapotból.

ROBERTSON. — De nekünk soha letargikus lázrohaimaink nem voltak.

10. J E L E N E T

(Kreuser, voltak).

KREUSER. — Szabad?

PELLEGRINI. — Ki van itt megint? Ki adott neked engedelmet, hogy a szobába be jöjj? *(boszúságot színlel).*

KREUSER. — Oh, Oh... Hisz Ön azt tudja, hogy én örült vagyok; a tébolydába pedig azt tesz az ember, ami tetszik...

PELLEGRINI. — Azok az örök is alszanak, ahelyett, hogy felügyelnének! Bocsánat, uraim, egy percre elmegeyek, de rögtön visszatérek; ... ha nem intézkedem, nemsokára az összes örültek ide gyülekeznek *(gyorsan el)*.

ROBERTSON *(Waltonhoz)*. — Nos?

WALTON. — Mi az eredmény?

ROBERTSON. — Az, hogy mind a ketten „örültek” vagyunk.

WALTON. — Mégpedig magas fokban!

ROBERTSON. — Így mondta ezt Steinfeld úr!

WALTON. — Nem is rossz, dühöngésre hajlandó eszelősség.

KREUSER *(Robertson-hoz nyugodtan)*. — Kérem a kezét.

ROBERTSON. — Mit akar tőlünk?

KREUSER *(haraggal)*. — A kezét, ha mondom! Én velem ne komédiázzanak ám, mert én német vagyok, s jajj aki ellentmond!

ROBERTSON. — Csak lassabban a fenyegetésekkel!

KREUSER *(nyugalommal)*. — Magamhoz térek... bocsássanak meg, egy kicsit bolond vagyok. Mikor ide kerültem tökéletesen birtokában voltam az eszemnek, hanem egy este, ahogy a kertben állok egyszerre csak hideget érzek, kalapot akarok tenni de csodák csodája, sehogy sem megy a fejembe. Belenézek, hát uramfia, a holdvilág van benne...

Azon estétől kezdve velem is forgott a világ... azért, mert a hold az agyammal került érintkezésbe!... És ti, hogyan bolondultatok meg?

ROBERTSON. — Én bizony nem tudnám megmondani...

WALTON. — Tudja meg, hogy mi nem vagyunk bolondok!...

KREUSER. — Nem!? No, akkor elmehettek, nem vagytok méltók a mi társaságunkra. Pedig gyönyörű dolog ám az, örültek lenni! Aki örült az szabadon lophat, gyilkolhat... senki sem bántja érte... Sőt manapság egész divattá vált a pillanatnyi elmezavar. Nem hiszitek? Még a direktornak, lovag Pellegrininek is, hogy velünk lehessen meg kellett tébolyodnia. Tudjátok, hogy csinálta?... Rám bízta a műtétet... Én fogtam a holdat, ... jól a fejéhez kentem-dörzsöltem, ... és most ő is époly bolond, mint én és ti.

ROBERTSON. — Hát ezt is végig kell hallgatnunk?

WALTON. — Várjuk meg az igazgatót s akkor végezzünk. Meg akarom győzni őt, hogy hazug rágalmazó az, ki bennünket örülteknek tart.

KREUSER (*feldühödve*). — Micsoda?!... Nem adnak nekem igazat? Rám sem hallgatnak, mikor én beszélek?... Nem felelnek?... Akkor én hiába fáradtam ide... Gyalázat ez egy németre nézve!... megfojtalak benneteket ezekkel a kezekkel ni... (*fenyegető állást foglal el*).

ROBERTSON. — Vigyázzon, vagy megtanítom magát, hogyan becsülje az amerikaiakat!...

KREUSER (*higgadtan*). — Magamhoz térek... Bocsásanak meg, nagyon megérezem a holdnegyedeket... vagy teli hold, vagy semmi... (*úgy tesz, mintha*

szemlélné a holdat). Nini, most egész teljességében ragyog! . . . Látjátok? . . . Ha, ha, ha *(nevet)* . . . most az egyszer becsaptalak. Azt hittétek, hogy a holdat látjátok, pedig az csak egy tükör! . . . Az igazi holdvilág az itt van a frakkom alatt és ha megígéritek, hogy nem mondjátok meg a direktornak, megmutatom nektek az egyik szarvat.

11. J E L E N E T

(Előbbiek MONGOLFIER)

MONGOLFIER *(szájával trombitálást utánozva, seprőn lovagolva és fején egy öntözővel)*. — Előre! Gyű farkó! *(körüllovagol a szobában)*.

KREUSER. — Ah, itt az üldözöm *(kikerüli)*.

MONGOLFIER. — Az átkozott porosz *(hirtelen mozdulattal hátat fordít neki)*.

WALTON. — Azok az örök ugyancsak jól végzik a kötelességeiket.

MONGOLFIER. — Senki se féljen. Ahol én vagyok, ott az ellenségnek menekülnie kell. Még egy sors-tűz és nem maradnak csak kezek és lábak.

KREUSER. — Én nem fordítok hátat soha egy franciának!

MONGOLFIER. — Én pedig soha sem hagyok abba verni a poroszokat.

KREUSER. — Ki győzött Worth-nél?

MONGOLFIER. — A franciák!

KREUSER. — Thionville-nél?

MONGOLFIER. — A franciák!

KREUSER. — Sedan-nál?

MONGOLFIER. — A franciák!

KREUSER. — Hát a porosz sehol? Megmutatom én mindjárt, hogy a poroszok sohasem vesztenek. Ha nem volna itt ez a két amerikai, négy felé vágnálak *(fenyeget)*.

MONGOLFIER. — Engem?! *(seprővel hadonász)*... Pardon! ez az én lovam!... Egészen elfelejtettem, hogy a genfi kongresszus megtiltotta, miszerint nem szabad a lovat vágó fegyver gyanánt használni *(újra „lóra“ ül)*.

KREUSER *(az amerikaiakhoz)*. — Láttatok?!... Hogy megjuhászodott?... Egy bolond sugarat vetítettem az arcába... Ha az egész holdata fejére dobom, rögtön szétlapítja őt.

WALTON. — Csodálom az ön holdbeli hatalmát.

ROBERTSON. — És az igazgató?... mi van vele, hogy nem jön?

MONGOLFIER. — Uraim, én most az Asantik ellen hadba vonulok. Nem akarnak megcsókolni mielőtt elutazom?... mert talán többé nem látjuk egymást *(az amerikaiakat át akarja ölelni)*.

WALTON. — De igen, még viszontlátjuk egymást!...

ROBERTSON. — Menjen, csak utazzon, rögtön jobb lesz.

KREUSER *(a hold felé kézmozdulatokat végez a szoba egyik sarkába)*.

MONGOLFIER. — Nem, most már nem utazom; előbb kezességet akarok a washingtoni kormánytól, mely szerint nem küldi Alabamát az Asantik segítségére.

ROBERTSON. — Biztatom, hogy nem fogja küldeni.

MONGOLFIER. — Igazán biztosít? Talán maguk az amerikai kormány követői?

- WALTON. — Persze, hát nem látja?
- MONGOLFIER. — Tüzzék ki a lobogójukat!
- ROBERTSON. — Csenedesedjék le misemlegesek vagyunk.
- MONGOLFIER. — Ki a zászlót, vagy hadat üzenek!
- WALTON. — De nincs itt a zászlónk!
- MONGOLFIER. — Tudják meg, hogy mögöttem 100.000 francia áll!
- ROBERTSON *(előhúzza fehér zsebkendőjét)*. — Elég lesz ez?
- WALTON *(magában)*. — Jajh, milyen nehéz boldogulni ezekkel a bolondokkal.
- MONGOLFIER. — Így... jól van! most már nyugodtan indulok *(egy kört tesz a szobában, seprűjén lovagolva)*.
- KREUSER. — Ti amerikaiak az előbb nekem fogadtatok szövetséget és most Mongolfier tábornok úrral egyezkedtetek...
- ROBERTSON. — Az amerikaiak mindenkivel jóban vannak...
- WALTON. — Senkinek sem akarunk mi rosszat.
- KREUSER. — Még a franciáknak sem?
- ROBERTSON. — Semlegesek vagyunk, a zászlónk fehér.
- KREUSER. — Nem vagyunk többé barátok... velem meggyülik a bajotok: nem fogjátok látni többé a holdat...
- MONGOLFIER. — Megérkeztem... *(mutatja, mintha az ellenség érkezett volna; harcol ellenük, jobbra-balra rohan a csatát vezényelve)*. Bah! micsoda csekélység: 20.000 asanti!... elő a gépfegyvereket!... Tűz az egész vonalon!... Bum... bum... bum. Vigyázni a lovasságra!... Fiúk jobbra!... mind-

nyáján a jobb szárnyára . . . ne engedjétek áttörni a vonalat . . . Mit csinálnak azok a gépfegyveresek? . . . Mit csinálnak? . . . Kurázs fiúk! ember, ember ellen vagyunk . . . Szuronyt szegezve! piff, puff!

KREUSER. — Örült, hiszen úgysis tudják, de nem érdemel szájalmat.

ROBERTSON. — Eléggé érthető.

MONGOLFIER. — Vágd a poroszt! . . . Nézd csak, poroszok vannak az asantik között. Rajta, aprítsunk belőlük paprikást! . . . Bum! . . . eltalálta a lovamat (*leejti a seprőt*) . . . szegény lovam megdőglött. . . . Bum! ezt meg nekem szánták, jaj itt a mellem közepén talált . . . Meghalok! (*a földre esik*) . . . de legalább pour la France (*pur la Fransz*) estem el (*túlzott lelkesedéssel*).

ROBERTSON. — Legalább bevégezte a harcot.

MONGOLFIER. — Ki ölt meg engem? Egy nyomorúlt porosz?! . . . Ah, itt vagy áruló úgye? (*Kreuserre rohan*).

KREUSER. — Ha hozzám nyúlsz, lesujtalak!

MONGOLFIER. — Revancsot akarok.

KREUSER. — A fejedre dobom ám?

MONGOLFIER. — Mit?

KREUSER. — A holdat.

MONGOLFIER. — Elárultad Franciaországot! Megfojtalak ezekkel a kezekkel ni.

KREUSER (*az amerikaiak mögé bújva*). — Segítség!

MONGOLFIER. — Lerontani a bástyákat! (*ököllel veri az amerikaiakat*).

ROBERTSON (*védekezik*). — Ne velünk mérközzön hát!

WALTON (*védekezik*). — Menjen dühöngni Poroszországba!

KREUSER (*hátról püföli az amerikaiakat*). — Egyetértettek a franciával!

WALTON. — Ejnye no, megálljatok!

ROBERTSON. — Majd megkóstoltam ám én is az amerikai öklöket.

MONGOLFIER. — Éljen a köztársaság!

12. J E L E N E T

(PELLEGRINI és *előbbieik*)

PELLEGRINI. — Megálljatok! . . . Mit csináltok? Takarodjatok azonnal a szobátokba, mert előveszem a botot! . . .

MONGOLFIER, KREUSER (*csendben eltávoznak*). —

PELLEGRINI. — Nincs rá mód, hogy ezeket a betegeket ráncba szedjem.

ROBERTSON. — Nos, lovag úr?

PELLEGRINI. — Igen. A szobákat rendbe hozattam!

WALTON. — De mi nem akarunk itt maradni!

PELLEGRINI. — Én pedig nem akarom Önöket akaratuk ellenére itt marasztalni; de beláthatják, hogy az amerikai konzul előtt felelőssé tettem magam Önökért, s így el nem bocsáthatom előbb, míg legalább is meg nem figyeltem Önöket; ez pedig néhány napba telik.

WALTON. — Micsoda? . . . még egy pár napig ebben a pokolban?

PELLEGRINI. — Semmi az! . . . Vannak olyanok, kik már évek óta élnek itt.

ROBERTSON. — Kényszerítve meghiszem, de nekünk utaznunk kell azonnal.

PELLEGRINI. — Becsületem és hírnevem nem engedi, hogy Önöket kellő vizsgálat nélkül elbocsássam.

WALTON. — De hisz ott a bibi, hogy mi soha, de soha betegek nem voltunk.

PELLEGRINI. — Még cifrább lenne, ha tényleg azok volnának és mégsem ismernék el.

ROBERTSON. — No, jó! . . . hát akkor elmegyünk az amerikai konzulhoz (*kifelé indul*).

WALTON. — Majd számot kérünk mi még Öntől ezért a méltatlan bánásmódért . . .

PELLEGRINI (*feltartóztatja őket*). — Önök innen nem mozdulnak az én beleegyezésem nélkül. . .

ROBERTSON. — Hogyan? Hát Olaszországban így védik az amerikai polgárok szabadságát?

WALTON. — Vagy kienged innét rögtön, vagy . . .

PELLEGRINI. — Csak lassan a fenyegetésekkel, vagy hívom a szolgákat.

ROBERTSON. — Hát nem elég Önnek a mi szavunk, hogy bebizonyosodjék, miszerint mi teljesen ép eszűek vagyunk?

PELLEGRINI. — Elég, persze, hogy elég, de csak egy bizonyos pontig . . . de értsék meg, hogy ha Önök örültek, a szavuk is csak annyit ér, amennyit egy örülté. . .

WALTON. — Ön sérteget itt bennünket!

PELLEGRINI. — Képzelődé!

ROBERTSON. — Mit tegyünk hát, hogy Önt meggyőzzük?

PELLEGRINI. — Vessék magukat alá jószántukból a kúrának! Én azonnal meg is kezdem az Önök kezelését.

WALTON. — Jó, tegyen, amit akar, majd mi is tudni fogjuk a teendőinket!

PELLEGRINI. — Figyelmeztetem Önöket, hogy az összes kijáratok szemmel vannak tartva és hasztalanul kísérelnék meg a szökést.

ROBERTSON. — Tehát foglyok vagyunk?

PELLEGRINI. — Csak a többi szerencsétlen sorsában osztoznak.

WALTON. — Ha a többi bolond, mi nem vagyunk azok.

PELLEGRINI (*nyomatékkal*). — Nézze meg az ember! Ha Önök annyira okosak, bizonyára megértik az én állásom fontosságát és eljárásom helyességét; de ha sokat okoskodnak, akkor bizony meggyőződéssé válik bennem az, ami eddig csak egyszerű feltevés volt... Azt hiszem, most elég világosan beszéltem.

WALTON (*Robertsonhoz*). — Mit szólsz hozzá?

ROBERTSON (*Waltonhoz*). — Mindig kevesebbet értek a dologból.

13. J E L E N E T

(SOMAROLI és előbbiek)

SOMAROLI (*lábújhegyen járva belép*). —

PELLEGRINI. — Mit keres itt megint Somaroli úr?

SOMAROLI. — Hát meglátott?!

PELLEGRINI. — Hát hogy az ördögbe ne láttam volna meg.

SOMAROLI. — Pedig én levegő alakba jöttem be ide!

PELLEGRINI. — Ön csak maradjon szépen a szobájában!

SOMAROLI. — Csend! . . . most légneműsítve vagyok!

PELLEGRINI. — Menjen vissza a helyére!

SOMAROLI. — Én most kórmeghatározást végzek.

PELLEGRINI. — Majd meghatározom én mindjárt a maga baját (*fenyegetőleg*).

SOMAROLI. — Ne bántson engem! . . . azaz, hogy csak bántson, ha tud. Ha, ha . . . becsaptam jól: én levegő vagyok, egy lehelet, egy meg nem mérhető fluidum. . . Ilyenné változtam, hogy bemehessek az agyvelejébe annak a két bolond amerikainak, hogy megállapíthassam a betegségüket.

PELLEGRINI. — Somaroli úr, jöjjön velem, a betegséget majd megvizsgálhatja máskor (*karonfogja őt*).

SOMAROLI. — Tiltakozom e szemtelen eljárás ellen, melyben a tébolyda direktorát részesíti!

PELLEGRINI. — Hát csak tiltakozzon, de azért jöjjön velem. — Uraim, én elvezetem Somaroli urat, majd visszatérek, hogy az Önök szobáját is megmutassam (*el Somarolival*).

14. J E L E N E T

(MARABOTT, *előbbieik*)

MARABOTT (*mialatt Pellegrini távozik, négykézláb járva bejön, tudósnek öltözve; frakk, pápaszem, paróka*).

WALTON. — No nézd csak, itt van megint egy másik

ROBERTSON. — Meddig tűrjük mi ezt?

MARABOTT (*ünnepies beszédét majom mozdulatokkal és hangokkal kezdi, miket később is gyakorta ismételt beszédje közben*). — Nem látott meg . . . ott siklottam el a lábai között anélkül, hogy észrevett volna. . . Alig vártam már, hogy Önökkel is ismeretséget köthessek, velük kezet szoríthassak és kijelenthessem Önöknek, hogy én vagyok az Önök legkecsesebb földije.

ROBERTSON. — Ön is gyötörni jött ide bennünket?

MARABOTT. — Sőt inkább azért jöttem, hogy részvételem fejezzem ki sorsuk fölött és velük együtt sírjak. . . Közös gyász ért bennünket, sírjunk tehát egyesült erővel! . . . Mert Önök és én, honfitársak vagyunk, illik tehát, hogy összesírjunk mind a hárman (*néhány majom ugrás*).

WALTON. -- Ön is amerikai?

MARABOTT. — Még pedig a Missisipi nádasából. Az én őseim mindvégig annak a roppant folyamnak a partjain lakoztak és gorillák voltak, hanem aztán a faj átváltozott és belőlem ember lett. . . de azért megtartottam a majom vonásokat, az Újvilág legszébb majmának a vonásait.

ROBERTSON. — Mit beszél?

MARABOTT. — Kinyilatkoztattam a származásomat, s azért tébolydába csuktak. . . Protestálhattam én annyit, amennyit akartam, nem használt semmit. A „TUDÁS” ellenségei azt hánytorgatták: Hát te majomnak a fia vagy, még örülhetsz, hogy emberek közé csuktak, ha pedig nem vagy az, mégis majom akarsz lenni, akkor neked még a bolondok háza is kevés.”

ROBERTSON. — Az ebadtát! Nem is okoskodtak rosszul!

WALTON. — Világosabban nem beszélhettek!

ROBERTSON. — Önnek csak azt kell mondania, hogy nem származik majomtól, és mindjárt szabadon eresztik.

MARABOTT. — Ej urak! . . . mikor az embernek vérében egy gorilla természete van, és itt bent egy majomnak a szíve lüktet, hogyan lehet akkor színlelni? Talán csak magam vagyok a föld színén, aki a „TUDOMÁNY“ jogait védelmezi? Sok professzort kellene akkor tébolydába rekeszteni! Persze, Önök azt fogják mondani: „Nem minden bolond kerül szanatóriumba.“

ROBERTSON. — Lehet még ember ennél bolondabb is?

MARABOTT. — Oh . . . engedelmet kérek: magammal hoztam az én albumomat is, tele családi arcképekkel. . . (*szétbontja papírjait, melyek között van néhány festett, vagy rajzolt majom ábrázat*) . . . Íme, uraim, ez az én nagyapám. . . ez itt a dédapám. . . emez pedig feleségemnek az ükapja.

15. J E L E N E T

(SOMAROLI, *előbbieik*)

SOMAROLI. — . . . még engem akart elcipelni! . . .
hogyan! . . . egy fluidumot! . . .

ROBERTSON. — Már megint itt van?

MARABOTT. — Itt az én vetélytársam. . . látják? Ő is egy majom ám! . . .

SOMAROLI. — Majom a tébolyda igazgatója?! . . .

- MARABOTT. — Az Ön apja egy kongói csimpánz!
- SOMAROLI. — Nem igaz! . . .
- MARABOTT. — Nagyapja pedig erszényes állat.
- SOMAROLI. — Hazudik! . . .
- MARABOTT. — Dédapja egy nagy hullő!
- SOMAROLI. — Ne sértegetse a direktort! . . .
- MARABOTT. — Űkapja egy egyszerű puhány!
- SOMAROLI. — Fellebbezek ezekhez az urakhoz! . . .
- MARABOTT. — Szépapja egy közönséges ködarab.
- SOMAROLI. — Ez ellen tiltakozom!
- MARABOTT (*nevet és tapsol*). — Ha, ha, ha. . . most ráolvastam a nemzetségfáját!
- SOMAROLI. — Ha nem hallgat, légneműsitem!
- MARABOTT. — Hát csak tessék! . . . én azalatt egy új tudományos értekezletet írok ennél az asztalnál a fajok fejlődése és átalakulásáról (*leül az asztal mellé és ideges rángatózással ír*).
- WALTON (*Robertsonhoz*). — Ha nem sikerül odább állnunk az éjjel, még csak nem is pihenhetünk.
- ROBERTSON (*Somarolihoz*). — Doktor úr, míg Ön megfigyeléseit végzi rajtunk, azalatt mi elmegyünk megkeresni Pellegrini lovag urat (*indul*).
- SOMAROLI (*feltartóztatja őket*). — Halt. . . Megállj! A vizsgálat befejeződött és most adok Önöknek homeopátiás pilulákat a nagyfokú eszelősség ellen.
- ROBERTSON. — Jól van, jól. . . majd bevesszük, de előbb. . . (*távozóban*).
- SOMAROLI. — Előbb a pilulákat, addig nem mehetnek (*a labdacsokat erőlteti rájuk*).
- WALTON. — Adja ide. . . majd bevesszük akkor, mikor nekünk tetszik. . .

SOMAROLI. — De nem addig van az. . . hanem az én jelenlétemben kell lenyelniök! . . .

ROBERTSON. — Ne komédiázzon!

SOMAROLI. — Vagy beveszik — ha mondom — vagy gázzá változtatom! . . .

WALTON. — Tegyen amit akar (*indul kifelé*).

SOMAROLI. — Innen ki nem megy (*ellenáll*).

ROBERTSON. — Azt hiszi félünk magától?! (*Erőfeszítés után kiszabadul, de Stellába ütközik*)

16. J E L E N E T

(STELLA és előbbieik)

STELLA. — Türelem, csak türelem! Íme elhoztam a kottákat. . . Tessék! Még csak pár perc választ el az előadástól s még senkisé sem tudja a szerepét. . . (*mindegyik kottát kap*).

ROBERTSON. — Most még Ön is?

WALTON. — Hagyjanak már az egyszer békében!

SOMAROLI. — Nem engedem! . . . az ének megzavarja az elmét. . . egy akónitum adagra van inkább szükség (*Robertsont fogja karon*).

STELLA. — Mit akónitum! . . . (*Waltont fogja karon és fülébe énekel neki*).

SOMAROLI. — Nyissa ki a száját . . . csak egy gyenge kis adag . . . Agylágyulás ellen mindig akónitumot szoktak rendelni.

ROBERTSON. — De az égre kérem, ne kényszerítsen ilyenre! . . .

SOMAROLI. — Be kell vennie akár szép szerével, akár erőszakkal.

WALTON. — Hisz maga megsüketit!

STELLA. (*Waltonhoz*) Rajta, maga is énekeljen!

WALTON. — Ha én énekelni kezdek, attól a falnak
megy . . .

SOMAROLI (*Robertsonhoz*). — Szép szerével Uram, —
szép szerével! — Legyen elnéző azzal a szegény
bolonddal: olyan a mestersége, mely az örültséghez
határos! . . .

STELLA. — Önnek tüneményes hangja van! Gyö-
nyörű sikereket érhet még.

WALTON. — Hallotta? (*egy keveset énekelve*)

STELLA (*elkapva az utolsó hangot, folytatja az éneket
egy opera darabbal*). — Nagyszerű, nagyszerű!

WALTON. — Türelmemnek vége! . . . Hova legyek,
Uramfia!

ROBERTSON (*Somarolihoz*). — Nem akarok udvariatlan
lenni, de ha még tovább is kényszerít . . .

SOMAROLI (*Robertsonhoz*). — Na, most már komolyra
veszem a dolgot. Vagy beveszi az orvosságot, vagy
megverem.

ROBERTSON (*Somarolihoz*) — Én meg majd kidobom
magát is, meg az orvosságát is az ablakon!

WALTON. — Megfojtom, ha még tovább is kornyikál
a fülembé!

17. J E L E N E T

(MONGOLFIER, KREUSEUR és *előbbieik*).

MONGOLFIER (*szájával dobpergést utánozva*). —
Micsoda! ? . . . Itten táncolnak ?! . . . Hát illik tán-
colni, amikor az ellenség már a kapuban van?
. . . Fegyverre! Fegyverre!

KREUSER. — Fegyverre! Fegyverre! . . . verjük el a franciákat!

STELLA (*Egyszer ROBERTSON, másszor WALTON fülébe énekelget.*)—

ROBERTSON: — Könyörgöm, hagyja már abba!

WALTON. — Hallgasson, hisz megsiketít!

MONGOLFIER (*sorakoztatja az összes jelenlevőket, az amerikaiakat is*). — Rang szerint sorakozz! . . . A fegyvert „lábhoz” adott parancsra ütközetbe megyünk.

SOMAROLI. — Mongolfier, Ön zavarja az én kúrám.

STELLA. — Most, hogy sorban vagyunk, de figyeljenek. Én ütöm a taktust (*kilép a sorból*).

MONGOLFIER (*visszaállítja őt a sorba*). — „Vissza-kozz!” Én vagyok a kapitány! Tudja meg, hogy én vagyok Julius Cézár!

STELLA. — Kezdek tehát a második felvonásnál: Julius Cézár „szóló” . . . Nyitányra is szükség van! . . .

KREUSER (*az amerikaiakhoz*). — Ha van jó, kemény öklötök, mutassátok meg azon a francián!

MARABOTT (*ünnepélyes ábrázattal vegyül a többi közé*) — Uraim, a fajok átváltozásáról írt művem immár be van fejezve: a tudomány ismét győzedelmeskedett. Darwin megpukkadt mérgében! Figyeljenek csak ide, én felolvasok Önöknek egyes részeket. (*előbb csak a székre áll föl, majd, — hogy jobban megérthessék a szavát az asztalra áll, szaval*) . . . Uraim, a „tudomány világa felhatott . . . Kérem, kérem, legyenek csendben! Újra kezdem, a tudomány világa felhatott. . . De halgassanak, könyörgöm,

mert akkor nem megyünk semmire. Értékeljék a tudományt! . . . Még egyszer előlről . . . A tudomány világa . . . lehetetlen tovább folytatnom. Maradjanak már egyszer csendben! A tudomány világa felhatott a föld minden tájára és meghódított magának embert és majmot egyaránt . . . *(ekképen folytatódik a jelenet, meg-megszaggatva a többiek beszédeitől, beszél hévvel, taglejtéssel, sőt még neki is türözködve, mindaddig míg nem érkezik Pellegrini, ekkor az asztalról leugorva a többivel együtt elszalad).*

MONGOLFIER *(ütközetet színelve)*. — A tűzéség kezdje . . . Bumm!

SOMAROLI. — Ha mozognak akkor nem tudok ám vezényelni.

MONGOLFIER. — Te, te-te-te-te-te-te-te e-tete-te te-tetetete.

WALTON *(Robertsonhoz)*. — Fussunk innét, mert itt valóban meg kell bolondulnom.

ROBERTSON *(Waltonhoz)*. — Az ám, de hogyan jussunk ki ezeknek a kezei közül.

MONGOLFIER. — Maguk, amerikaiak lépjenek elő, magukat küldöm az ellenséghez tárgyalni.

ROBERTSON. — Nagyon jól van, megyünk azonnal.

MONGOLFIER. — Nem, mégsem válik az Franciaország dicsőségére, ha az ellenséggel alkudozik.

STELLA. — Ne hallgassanak arra a lucskos szájára *(visszafogja őt az egyik oldalról)*.

KREUSER. — Ne segítsétek a franciát, különben Németország ellenségei lesztek *(megragadja Mongolfiert a másik oldalról)*.

MONGOLFIER *(magával hurcolja Kreusert)*. — Mienk

a győzelem! Add meg magad! . . . Le a fegyvert!
KREUSER. — Ejnye, gazember, összelapítottad a holdamat.

SOMAROLI. — Vagy jól viselik magukat, vagy elcsapom magukat az intézetből.

ROBERTSON. — Az ég áldja meg, csapjon el már egyszer!

WALTON (*kiszabadítja magát*). — Robertson jöjj! . . . (*futásnak ered*).

ROBERTSON (*kiszakítja magát*). — Menjen a fenébe! (*futásnak ered*).

MONGOLFIER. — Fogják meg a szökevényeket! . . . A haza ellenségeit! . . . (*megállítja őket*).

KREUSER, STELLA (*Fogva tartják Robertson és Waltont kiabálva*).

SOMAROLI, MARABOTT. — Fogjuk el, ne eresszük a szökevényeket!

ROBERTSON. — Engedjetelek, vagy széthasítom a fejedet!

WALTON. — Segítség, segítség! . . . (*ökleivel hadonász a levegőben*).

ROBERTSON. — Szégyen, gyalázat!

WALTON. — Pokolbeli ördögök!

ROBERTSON. — Eresszetelek!

WALTON. — Ha nem elég a szó majd revolvért rántok! . . .

MONGOLFIER. — Nagyszerű!

KREUSER. — Jajj az én holdam, az én holdvilágom!

STELLA. — Rajta egy végakkordot! . . .

SOMAROLI. — Az eszelősség ördögésbe ment át!

18. J E L E N E T

(PELLEGRINI, FAUSZTIN, *előbbiek*).

PELLEGRINI. — Hát mi az, huncut gazemberek? . . .

MARABOTT, MONGOLFIER, KREUSER, STELLA,
SOMAROLI. — *(Elengedik a két amerikait és jó
messzire kikerülve Pellegrinit csendben kivonulnak,
szorosan egyik a másik nyomában).*

WALTON. — Lovag úr, kegyelem!

ROBERTSON. — Szánjon meg bennünket és szabá-
dítson ki ebből a pokolból.

PELLEGRINI *(feldühödve)*. — És még merik tagadni,
hogy örültek.

ROBERTSON. — Mi? . . . Miért? . . .

PELLEGRINI. — Egy ilyen heves roham után is?

ROBERTSON. — Ön téved.

WALTON. — Mi! . . .

PELLEGRINI. — Az Önök agybántalmai nagyon ve-
szedelmes természetűek.

ROBERTSON. — De bocsásson meg . . .

PELLEGRINI. — Tüstént megyek az örökért, hogy
állandóan a sarkukban legyenek, és felhatalmazom
öket, hogy szükség esetén irgalom nélkül megbo-
tozhassák . . .

WALTON. — Ah, a bitang! . . . *(Pellegrinire akar ro-
hanni).*

ROBERTSON *(feltartóztatja őt)*. — Walton ne . . . mit
csinálsz?

PELLEGRINI. — Fausztin, gyorsan szaladj Kristófért és Kleofásért, négy markos embert ide... és két kényszerzubbonyt... *(sietve eltávozik bezárva maga után az ajtót).*

WALTON. — De hát mi ez? Mi van velem? Álmodom én csak, vagy valóság minden?

ROBERTSON. — Walton!...

WALTON. — Robertson!...

ROBERTSON. — Kellett ez nekünk?

WALTON. — Miért nem hagytad, hogy kitekerjem a nyakát annak a pernahajdernak?

ROBERTSON. — Mi hát mégis csak ide vagyunk zárva, ki tudja mennyi időre.

WALTON. — Robertson!...

ROBERTSON. — Walton!...

WALTON. — Hát igazán bolond vagy te?...

ROBERTSON. — Te talán annak érzed magad?...

WALTON. — Mitévők legyünk?

ROBERTSON. — Eszeljük ki valamit és fussunk innen!

WALTON. — Gondold meg, hogy most éjjel van.

ROBERTSON. — Holnap még bajosabb lesz mint most!

WALTON *(próbálgatja az ajtót kinyitni).* — Mindenünnen be vagyunk zárva... Ah a gyilkosok!... Csak azt tudnám, ki juttatott ilyen kelepcebe?...

ROBERTSON *(erősen dörömböl).* — Nyissátok ki nyomorultak!... Nyissátok ki!

WALTON. — Úgyis hiába Robertson, kívül legfeljebb bottal várnak bennünket. S ahelyett, hogy elmenekülhetnénk, még egy sor ütleghben lesz részünk, a tetejébe meg a kényszerzubbonyt kapjuk!

ROBERTSON. — Nos?

WALTON. — Nos?

ROBERTSON (*egy ablak felé tekintve*). — Várj csak! . . . itt . . . az ablakon át . . . Az ördögbe is . . . két emelet van ugyan, de nem baj!

WALTON. — Csak nem akarsz kétemeleteset ugrani! (*kinézve az ablakon*). Jól nézünk ki, látod az ablak az utcára nyílik!

ROBERTSON. — Turista köteleinken lebecsátkozunk, elég hosszú és erős arra.

WALTON. — Pompás gondolat, a turista kötél fog bennünket kiszabadítani a tébolydából.

ROBERTSON. — És a bőröndökkel mi lesz?

WALTON. — Hát majd elmegyünk szépen az amerika konzulhoz, és elégtételt kérünk magunknak (*a kötelet, melyet tartott a dereka köré erősíti*).

ROBERTSON. — Akárki fia legyen is az, aki ezt a durva tréfát kieszelte, fogadom, hogy dolga lesz a washingtoni kormánynál.

WALTON. — Itt a kötél . . . hosszúnak elég hosszú. Gyere Robertson! (*a kulisszák felé tart*).

ROBERTSON. — De majd csúszni fog a kötél a kezünkben!

WALTON. — Hát majd bele horgoljuk a lábainkat is; mindig jobb lesz mintha itt maradnánk.

ROBERTSON (*a színpalakon kívül*). — A végét kössük ide.

WALTON (*a színpalakon kívül*). — Csak csendben, hogy észre ne vegyenek.

ROBERTSON (*a színpalakon kívül*). — Lassan, Walton!

WALTON (*a színpalakon kívül*). — Előbb majd lebecsátkozom én!

ROBERTSON *(a színpalacson kívül)*. — Úgy . . . úgy . . .
Támaszd ide a lábadat!

19. J E L E N E T

(FAUSZT és előbbiek)

FAUSZTIN *(kinyitja óvatosan az ajtót)*. — Hová a manóba mentek ezek? Merre mentek ki? . . . Mit látnak szemeim? Az ablakból ereszkednek alá! Futok értesíteni a lovag urat *(gyorsan el)*.

20. J E L E N E T

(A színtér egy nagy teret ábrázol. A szálloda egyik ablakából kötélben lebozsátkoznak: WALTON, majd ROBERTSON — fürdővendégek).

WALTON *(ereszkedés közben a kötél kisiklik kezéből és a földre esik!)* Jaj, jaj, jaj. . . *(Robertsonhoz)*. Várj, várj! Robertson!

ROBERTSON *(az ablakból)*. — Szent ég! megütötted magad!? — Segítség, segítség! . . . *(felülről ledobja az esernyőt, kalapot és pénztárcát)*.

WALTON *(ügyyel-bajjal feltápaszkodva)*. — Jaj a szegény oldalbordám!

ROBERTSON. — Itt vagyok *(óvatosan ereszkedik, mialatt a fürdőzők, kik már előbb elő-előbukkantak a kulisszák mögül, hatalmas nevetésben törnek ki, majd előjönnek és gúnyolják az amerikaiakat)*.

WALTON. — Mit látok?! . . . Kicsodák Önök? *(kezeivel oldalát tapogatva és sántikálva)*.

PELLEGRINI (*eléjük lép*). — Nem engedhetem, hogy szó nélkül hagyják el az intézetet, azért búcsúzkodni jöttünk és egyúttal átadni az Önök podgyászát.

FAUSZTIN (*hozza a bőröndöket*).

SOMARÓLI. — Mi hasonlóképen szeretnénk . . .

ROBERTSON. — Micsoda! Hát ezek nem a tébolyda örültjei?!

PELLEGRINI. — Akik ezennel tökéletesen kigyógyultak és most szabadon járnak.

WALTON. — Ah, a sehonnai bitangok! . . .

ROBERTSON. — Velünk amerikaiakkal! (*fenyegetőleg*).

WALTON. — A konzulhoz megyünk rögtön. A livornói amerikai konzulhoz (*magával hurcolja Robertson*).

PELLEGRINI (*feltartóztatja őket*). — Nyugalom uraim, egy kis hidegvér.

WALTON. — Elégtételt akarunk szerezni ezért . . .

PELLEGRINI. — Hát még mindig nincsenek megelégedve? Mi iparkodtunk forró vágyuknak eleget tenni, és még mindig elégtételt hangoztatnak? (*gúnyos komolysággal*).

ROBERTSON. — Önök kielégítették vágyainkat?! . . .

WALTON. — Galádul nevetség tárgyává tették bennünket.

PELLEGRINI. — Sőt ellenkezőleg mi abban a hitben voltunk, hogy Önöknek kiváló szívességet teszünk.

— Önök panaszkodtak nagyon, hogy egész Olaszországban nem érte Önöket egy kaland sem, s emiatt vígasztalhatatlanok voltak és bosszúsan akartak hazájukba visszatérni . . . Nos, mi szolgáltatunk Önöknek kalandot, mellyel egész jegyzőkönyvüket megtölthetik. — A tréfa különben tudtukra adja

azt is, hogy milyen véleménnyel vagyunk mi olaszok azokról, akik utazásaikban csak hóbortos kalandok után vágyódnak.

ROBERTSON.— Na, ha így van, akkor megbocsátunk. . .

PELLEGRINI. — Önöknek pedig alkalmuk lesz e kemény lecke után megismerni az olasz népnek a másik oldalát, a finom, udvarias bánásmódot. — Térjünk be hát ismét ebbe a házba, mely ezentúl nem lesz elmeógyintézet, hanem a híres Itália szálloda; . . . körünkben töltenek néhány kedélyes napot és . . . engedelmeükkel még tovább is fogunk mulatni ezen a kalandon.

F Ü G G Ö N Y.

14. sz. AZ ISKOLAI ZÁSZLÓ

Alkalmi színmű három felvonásban

Írta: AJTAI-ACKERMANN KÁLMÁN

A magyar diák hősiességét és egy tanár hazafiasságát jellemzi e meghatóan kedves színmű. Szenünk elé állítja a magyar ifjúság készséges vállalkozását a harcra, hősies küzdelmét a csatában és kitartó állhatatosságát a fogságban.

Ára 1 P

15. sz. A FÉLREISMERT ZSENI

Trefás jelenet

Írta: RUZSINSZKY IRÉN

Az osztály díszcsacsija nagy költőnek tartja magát és verseivel önmaga be is bizonyítja ezt.

Ára 80 fill.

16. sz. IZGALMAS KALAND

Bohózat egy felvonásban

Olaszból fordította: BABIRÁK GYULA

Két amerikai olaszországi utazásuk alatt egy fürdőhelyen panaszkodik, hogy semmiféle kalandban nem volt részük. A fürdővendégek elhatározzák, hogy tebolydai jeleneteket rögtönöznek. Az amerikaiak oly izgalmakat állnak ki, hogy végül az ablakon keresztül menekülnek el.

Ára 1 P

17. sz. A HÚSZMILLIÓS CSEKK

Vígjáték három felvonásban

Németből fordította: B. F.

Két dúsgazdag aranybányatulajdonos egy húszmillió csekket ad kölcsön 30 napra egy szegény, kiéhezett flótásnak. A csekk boldog tulajdonosa egyszerre a milliomosok királya lesz, mindenki hódol és hajlong előtte. A legérdekesebb és legferdültebb jelenetek játszódnak le. Végre a 30 nap leteltével az álmilliomos tényleg azzá lesz, mert kitudódik, hogy ő volt az egyik bányatulajdonos fiának a megmentője, aki a Times vízében már fuldokolt.

Ára 1 P 20 fill.

18. sz. JÉZUSKA JÁSZOLÁNÁL

Színmű egy felvonásban.

Írta: Dr. LINTNERNÉ, FITTLER VILMA.

Verses karácsonyi színjáték fiúk, vagy leányok számára.

Ára 80 fillér.

19. sz. TÖRPÉK KARÁCSONYA

Színjáték 1 felvonásban.

Írta: JÁSZAYNÉ, HOLCZER MAGDA.

Karácsonyi szindarab kicsinyek számára.

Ára 80 fillér.